Hukuk Bölümü 2009/263 E. , 2010/58 K.

- 2918 SAYILI YASA'NIN 65. MADDESININ BIRINCI FIKRASININ (B) BENDI UYARINCA VERILEN PARA CEZASININ KALDIRILMASI ISTEMIYLE AÇILAN DAVANIN, ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI
  - KARAYOLLARI TRAFİK KANUNU (2918) Madde 65

"İçtihat Metni"

Davacı : S.S.

Vekili : Av. E.Ç.

Davalılar : 1- İçişleri Bakanlığı Trafik Denetleme Genel Müdürlüğü

2- Yeğenbey Vergi Dairesi Müdürlüğü

O L A Y : Didim İlçe Jandarma Komutanlığı'nın 9.3.2007 gün ve 852759 sayılı Trafik Ceza Tutanağı ile, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 65/1-b maddesi uyarınca Davcının sahibi bulunduğu 06 KRZ 68 plaka sayılı araca 1078,00YTL idari para cezası kesilmiştir.

Davacı vekili, 852759 no'lu trafik ceza tutanağında yazılı para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

DİDİM (YENİHİSAR) SULH CEZA MAHMESİ (TRAFİK MAHKEMESİ SIFATIYLA); 18.02.2009 gün ve D. İş: 2008/657, D. İş K: 2008/657 sayı ile, Muteriz vekilinin dilekçesinde özetle; tutulan tutanağın muterize tebliğ edilmediğini, tebligatın hatalı olduğunu, PTT Memurunun tebligatı yapmadığını bu nedenle müvekkiline gecikme zammı uygulandığını, ödenecek ceza miktarının arttırıldığını bu nedenle hukuka aykırı olan gecikme zammının iptali gerektiğini bildirerek tutanağa itiraz etmiş olduğu; Mahkemelerince ön inceleme kararı ile Yeğenbey Vergi Dairesi ve Didim İlçe Emniyet Müdürlüklerine yazı yazılarak tutanağın tebliğ ve ilanına ilişkin belgelerin gönderilmesinin istenildiği; Didim ilçe Emniyet Müdürlüğünce tebliğin postaya verilişine ilişkin bir listenin gönderildiği, bu listeye göre muteriz adına çıkarılan tebligatın 13/04/2007 tarihinde posta işletmesine tevdii edildiğinin anlaşıldığı; Yeğenbey Vergi Dairesi Müdürlüğü'nün 28/01/2009 tarih ve 4639 sayılı yazısına göre; para cezasının dairece ilana alınmadığının bildirildiği; evrakın incelenmesinden muteriz adına düzenlenmiş ikametgah belgesine göre muterizin 280 Sokak No: 27/3 Solfasol Mahallesi Altındağ adresinde oturmakta olduğunun, araç ruhsat fotokopisine göre 06 KRZ 68 plaka sayılı aracın muterize ait olduğunun anlaşıldığı; bir başka idarece çıkarılan tebligatın yine aynı adreste muhataba tebliğ edildiğine ilişkin belgenin de dosyada delil niteliğinde bulunduğu; başvuran vekilinin dilekçesinde trafik kabahati nedeniyle verilen idari para cezasına işleyen faize itiraz ettiği; Mahkemelerinin bu başvuruya ilişkin görevinin iki ayrı kanun dairesinde bulunduğu, bunlardan ilkinin; yürürlük tarihi itibariyle daha önce bulunan 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, ikincisinin daha sonra yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanunu olduğu; Karayolları Trafik Kanunu'nun 116. Maddesinin, tescil plakasına düzenlenen ceza tutanakları için tebliğden itibaren 7 gün içerisinde yetkili mahkemeye itiraz edilebileceğini hükme bağladığı, aynı yasanın 112. Maddesinin yetkili mahkemenin Trafik Mahkemesi, bulunmadığı yerlerde Sulh Ceza Mahkemesi olduğunu hükme bağlamış olduğu; Kabahatler Kanunu'nun 3/1-a maddesi hükmüne göre bu kanunun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin diğer kanunlarda aksine bir hüküm bulunmamamsı halinde uygulanacağı, başvuruyu düzenleyen 28. maddesinde de idari yaptırım kararlarına karşı tebliğden itibaren 15 gün içerisinde sulh ceza mahkemesine başvuruda bulunulabileceğinin hüküm altına alınmış bulunduğu; her iki kanunla sulh ceza mahkemesine verilen görevin, idari yaptırımın hukuka uygun olarak verilip verilmediğini araştırıp sonucuna göre hüküm kurmak olduğu, yani bir başka anlatımla mahkemenin, idari para cezasının verildiği tarih itibariyle bir hukuki inceleme yaparak kabahatin sübut bulup bulmadığı, verilen yaptırım kararının kabahatle orantılı olup olmadığı yönünden delil tartışmasından sonra bir hükme bağlamakla görevli olduğu, idarenin idari yaptırımı verdiği tarihten itibaren yapacağı uygulamaların artık bu mahkemenin görev alanına girmediği; bu hususa 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 28/1. Maddesinde mahkemenin başvurunun hukuka uygun olması nedeniyle reddine ya da hukuka aykırı olması nedeniyle kabulüne ve idari yaptırım kararının kaldırılmasına karar vermeye yetkili olduğunun belirtilmiş bulunduğu, bir başka deyişle mahkemenin hukuka uygunluk nedeniyle red ya da hukuka aykırılık nedeniyle kabul kararı vermekten başka bir yetkisinin olmadığı, bu kararın da idari yaptırımın bizzat kendisi nedeniyle verilebileceği, sonradan meydana gelen bir idari işlem nedeniyle verilmesinin beklenemeyeceği; oysa ki başvuran vekilinin, dilekçesinde; idari yaptırım kararına ilişkin hiçbir esas veya usul itirazında bulunmadığı, başvurunun sadece gecikme zammının iptali talebiyle sınırlı tutulmuş olduğu, öte yandan T.C Anayasası'nın 125. Maddesi "İdarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolu açıktır." hükmünü koyarak idari işlemlerin yargı denetimine tabi olması zorunluluğunu doğurduğu; gecikme zammı uygulanmasının 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Kanununda belirtilen bir uygulama olduğu, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na ve 2576 sayılı kanunun 6. Maddesine göre açılacak davaları görüşmekle yetkili mahkemelerin Vergi Mahkemeleri olarak belirtildiği; 5326 Sayılı Kabahatler Kanunu'nun 28/1-b. Maddesinde "Başvurunun süresi içinde yapılmadığının, başvuru konusu idari yaptırım kararının sulh ceza mahkemesinde incelenebilecek kararlardan olmadığının veya başvuranın buna hakkı bulunmadığının anlaşılması halinde, bu nedenlerle başvurunun reddine" karar verilebileceğinin hüküm altına alındığı; yukarıda açıklanan yasa hükümleri doğrultusunda başvuru konusunun sulh ceza mahkemelerinde incelenebilecek kararlardan olmadığı anlaşıldığından başvurunun esasına geçilemeyeceği sonucuna varılarak başvurunun bu nedenle reddine karar vermenin gerektiği; başvurunun görev yönünden reddi kararına ilişkin herhangi bir kanunun yolunun kanunda öngörülmemesi, itiraz yolunun sadece mahkemenin son kararlarına karşı açık tutulması, öte yandan 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 116/son maddesinde mahkemenin itiraz üzerine vereceği kararın kesin olduğunu hükme bağlaması nedeniyle kararın kesin olarak verilmiş bulunduğu, gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere; başvuran vekilinin 24/11/2008 tarihli başvurusunda belirtmiş olduğu başvuru konusunun sulh ceza mahkemelerinde incelenebilecek kararlardan olmadığı anlaşıldığından başvurunun 5326 Sayılı Kabahatler Kanunu'nun 28/1-b maddesi uyarınca görev yönünden reddine, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 116/son maddesi uyarınca kesin olmak üzere karar vermiştir.

Davacı vekili , bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Ankara 3. Vergi Mahkemesi; 14.4.2009 gün ve E: 2009/726, K: 2009/699 sayı ile, dava dilekçesi ve eklerinin incelenmesinden, dava konusu işlemin Vergi Mahkemesi görevine giren vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümler ile bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin bulunmadığı, idare mahkemesinin görevine giren iptal davasına konu bir işlem olduğunun anlaşıldığı gerekçesiyle; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca davanın görev yönünden reddine, dosyanın görevli ve yetkili Ankara İdare Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

ANKARA 14. İDARE MAHKEMESİ; 17.9.2009 gün ve E: 2009/590 sayı ile, davacı vekili tarafından, davacının sahip olduğu 06 KRZ

68 plaka sayılı araç adına düzenlenen 09.03.2007 gün ve 8.52759 sayılı trafik ceza tutanağının iptali istemiyle Yeğenbey Vergi Dairesi Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığı Trafik Denetleme Genel Müdürlüğü'ne karşı açılan davada işin gereğinin düşünüldüğü; 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesine yer verdikten sonra; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 2. maddesinde; "kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık" kabahat olarak tanımlanmış, 5560 sayılı Kanunun 31. maddesi ile değişik 3. maddesinde bu Kanunun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, 16. maddesinde; kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların, idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu belirtilmiş, aynı Kanunun "Başvuru Yolu" başlıklı 27. maddesinde ise; idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliğ veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde sulh ceza mahkemesine başvurulabileceğinin hükme bağlanmış bulunduğu; öte taraftan, 2918 sayılı Kanunun 116. maddesinin birinci fıkrasında "Trafiği tehlikeye düşürecek, engel olacak şekilde veya yasaklanmış yerlerde park etmiş araçlara veya trafik kural ve yasaklarına aykırı davranışları belirlenmiş bulunan, karayolları ağırlık kontrol mahallerinde işaret, ışık, ses veya görevlilerin ikazına rağmen tartı Sistemine girmeden seyrine devam eden ve sürücüsü tespit edilemeyen araçlara tescil plakalarına göre ceza veya suç tutanağı düzenlenir." hükmü, üçüncü fıkrasında "Bu şekilde uygulanan cezalar için araç sahipleri cezanın tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde yetkili mahkemeye itiraz edebilirler." hükmü yer almış, 112. maddenin birinci fıkrasında "Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanundaki; hafif para cezasını veya bununla birlikte hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya işyerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlar'la ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılır." hükmüne yer verilmiş olduğu; 5560 sayılı Kanunun 31. maddesi ile değişik 3. maddesine göre kendi özel Kanunlarında idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükmün yer almaması durumunda idari para cezası ve idari tedbirlerden oluşan idari yaptırımlara karşı, Sulh Ceza Mahkemeleri nezdinde dava açılabilmekte olduğu, öte taraftan, araç tescil plakasına göre düzenlenen ve 2918 sayılı Kanunun 116. maddesine göre işlem gören para cezalarına karşı itirazları incelemekle adli yargı yerinin görevli kılınmış bulunduğu; dava dosyasının incelenmesinden, davacının sahibi olduğu 06 KRZ 68 plaka sayılı araca 09.03.2007 tarih ve 852759 sayılı trafik ceza tutanağı ile 1.078,00- TL para cezası verildiği, 04.11.2008 tarihli dilekçesi ile Yeğenbey Vergi Dairesine başvurarak, trafik para cezasının işlemiş faizine itirazda bulunduğu, bu isteğin reddi üzerine 852759 seri no.lu trafik ceza tutanağı ile kesilen para cezasının iptali istemiyle Didim (Yenihisar) Sulh Ceza Mahkemesi'nde 2008/657 değişik iş no ile açılan davanın 18.02.2009 gün ve 2008/657 sayılı kararı ile görev yönünden reddedildiği, bunun üzerine Ankara 3. Vergi Mahkemesinin 2009/726 esasına kayıtlı olarak açılan davanın da görev yönünden reddedilerek, gönderme kararı ile Mahkemeleri kayıtlarına girdiği; uyuşmazlığa konu edilen idari para cezasının 2918 sayılı Kanunun 116. maddesine göre düzenlenmiş olduğu anlaşıldığından, bu cezanın iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin (Sulh Ceza Mahkemesi) görevli bulunduğu sonucuna varıldığı, bu nedenle; 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, bu konuda verilecek karara değin davanın incelenmesinin ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Ayper GÖKTUNA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 01.03.2010 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında idari para cezası yönünden doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 2918 sayılı Yasa'nın 65. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca verilen para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

13.10.1983 tarih ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 65. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, araçların yüklenmesinde yönetmelikte belirtilen ölçü ve esaslara aykırı olarak, taşıma sınırı üstünde yük alınmasının veya taşıma sınırı aşılsın veya aşılmasın dingil ağırlıklarını aşacak şekilde yüklenmesinin yasak olduğu belirtildikten sonra, üçüncü fıkrasında, (b) bendine uymayan işletenlerin 1.000 Türk Lirası, (b) bendine aykırı yük gönderenlerin 2.000 Türk Lirası idarî para cezası ile cezalandırılacakları belirtilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi, 2918 sayılı Yasa'nın 116. maddesi kapsamında araç tescil plakasına göre düzenlenenler dışında trafik zabıtasınca uygulanan idari para cezalarına karşı açılan davaları; bu uygulamanın idari ceza kapsamında bulunması; Yasada idari cezalarla ilgili davalarda (116. maddedeki itiraz yolu hariç) görevli yargı yerini açıkça belli eden bir hükme yer verilmemesi; bu Yasada gösterilen adli cezalara hükmetmekle görevli mahkemeye işaret eden 112. maddeye de herhangi bir atıfta bulunulmamış olması karşısında ve göreve ilişkin genel ilkelere göre idari yargının görev alanında görmüştür.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanunun diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesi ile değişik 3 üncü maddesinde " (1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterildiği

durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen trafik para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda da bu para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 14. İdare Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Didim (Yenihisar) Sulh Ceza Mahkemesi'nce (Trafik Mahkemesi Sıfatıyla) verilen 18.02.2009 gün ve D.İş: 2008/657, D.İş K:2008/657 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 01.03.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.